

# De mislukte Drentse miss

De priester Willehad bracht het christendom naar Drenthe, leren we. Dirk Otten beschrijft een wat ander verhaal.

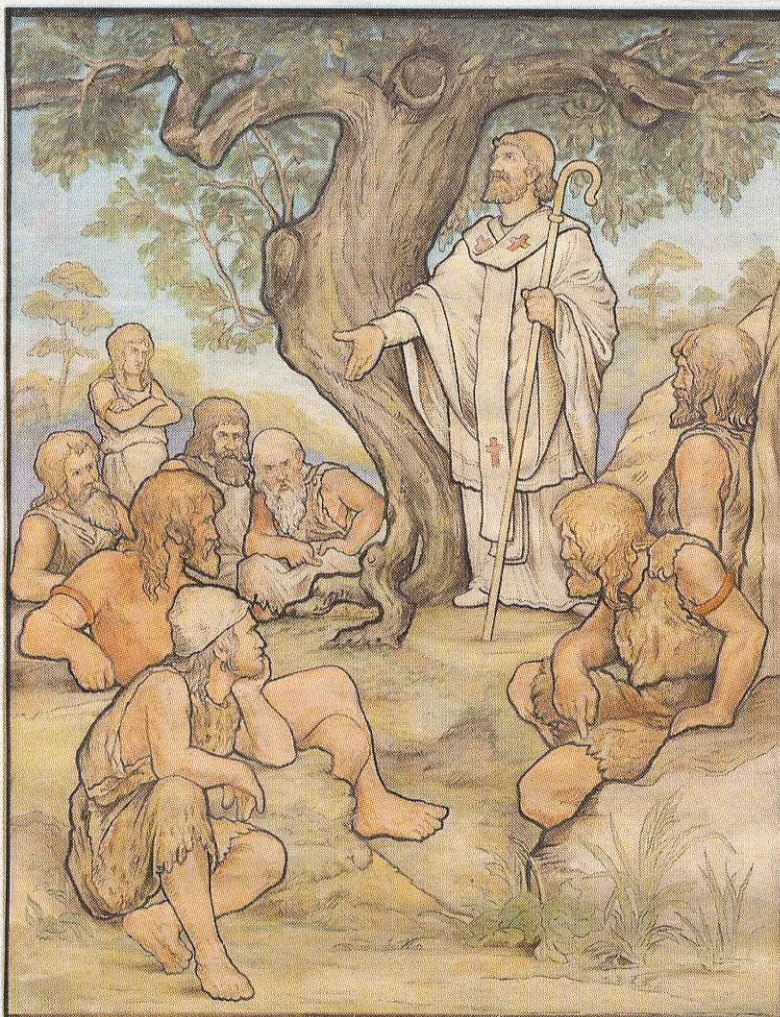
BERND OTTER

In de oude Statenzaal in het Drents Museum in Assen wordt het gepresenteerd als een van de vijf belangrijkste gebeurtenissen in de Drentse geschiedenis: 'Willehadus predikt het christendom in Drenthe'. De vijf schilderijen van Georg Sturm in die zaal lezen als een Drentse canon. Op de schildering na de hunebedbouwers luisteren Drentse middeleeuwers aandachtig naar priestermonnik Willehad. Architect Peter van Lokhorst en de Weense decoratieschilder Sturm zijn verantwoordelijk voor dit geheel uit 1885, maar de beschouwer wordt flink op het verkeerde been gezet.

De makers moeten wel katholiek zijn geweest. Want zo volgzaam als het plaatje suggereert zijn de Drenten nooit geweest. De enige vrouw in het gezelschap illustreert een stuk beter de waarheid: met de armen over elkaar en een ongelovige blik aanschouwt ze het tafereel.

Willehad was zeg maar de Drentse Bonifatius. Een jaar of vijf heeft Willehad geprobeerd de Drenten in Christus te laten geloven. In zijn nieuwste onderzoek zocht Dirk Otten het antwoord op de vraag wat er klopt van dat verhaal. Het is even geleden, tussen 775 en 780. Dus veel sporen van dat gebeuren zijn er niet meer te vinden. Maar in zijn boek *Willehad, een Angelsaksische missionaris in Drenthe* (uitgave Uitgeverij Drenthe) zet Otten het beeld wel recht. „Ook de Saksen in Drenthe moesten van de boodschap die Willehad hun bracht niet veel hebben. Het weinige dat Willehad in Drenthe zou bereiken werd door een opstand van de Saksen tegen de Franken van Karel de Grote tenietgedaan.”

Willehad was volgens Otten een



\* Willehadus • predikt • het •  
Christendom • in •  
Drenthe •

De wandschildering in de voormalige Statenzaal in het Drents Museum van de hand van Georg Sturm. Gepresenteerd als topevenement in de Drentse geschiedenis.

priester van adellijke komaf uit het Engelse Northumbria, die zijn opleiding in York heeft gekregen. Hij kon zich in het Friesland, Drenthe en Noord-Duitsland van die jaren prima verstaanbaar maken met zijn eigen taal, het Angelsaksisch. Dat hoorde bij dezelfde taalfamilie als het Oudfries en het Oudsaksisch.

In de levensbeschrijving van Willehad – hij werd uiteindelijk de eerste bisschop van Bremen en is later heilig verklaard – staat diens verblijf in Drenthe behoorlijk precies be-

**Willehad overleefde in Drenthe nipt een aanslag**

schreven. Hij kwam vanuit Dokkum via het Westerkwartier naar Drenthe. Het lukt hem aanvankelijk wel om grote groepen Drenten te dopen en in te wijden in de het christelijke



# ie van Willehad

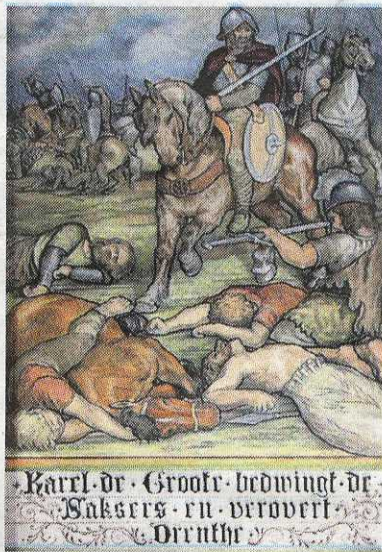
geloof.

Maar dat veranderde op slag toen leerlingen van Willehad begonnen met het vernietigen van heidense heiligdommen. Dat pikten de Drenten niet. Tal van navolgers van Willehad werd een kop kleiner gemaakt en het heeft een haar gescheeld of Drenthe had zijn eigen moord op een missionaris gehad. De slag van een zwaard schampte af op de riem van een reliekhouder, die Willehad om zijn nek had. De aanslag was voor de priester het sein om door te reizen naar Noord-Duitsland.

Zijn komst naar Drenthe werd dus een flinke mislukking. Voor de Drent van toen was het christendom helemaal afgedaan toen Karel de Grote probeerde het hele Saksenland te onderwerpen en het christendom op te dringen.

Otten voegt eraan toe dat het bijbelse verhaal voor de Drenten ook niet zo simpel te bevatten was. Het was tenslotte de religie van de vijand, het kwam uit een boek, de zoon van de 'oppergod' stierf een misdadigersdood, grafgiften mochten op eens niet meer, je kon voor eeuwig gestraft worden en na bekering moest er ook nog eens belasting worden betaald. En zo waren er nog wel een paar redenen om het maar te houden bij de heidense gebruiken van voorheen.

Dat het toch nog goed kwam met het christendom in Drenthe had meer te maken met een ander plaatje in de Statenzaal: 'Karel de Groote bedwingt de Saksers en verovert Drenthe.' Toen werd het nieuwe geloof opgedrongen, maar daar gingen



Een andere voorstelling in de Drentse Statenzaal vertelt de echte reden van de kerstening.

wel weer generaties overheen.

Dirk Otten zegt over zijn naspeuringen dat het tijd werd om Willehad de plek te geven in de geschiedenis die hij verdient. En ook al was het een mislukking, volgens Otten heeft Willehad Drenthe wel op de kaart gezet. Voor die tijd was het landsdeel nauwelijks bekend.

En Willehad? Die leeft in Drenthe slechts voort als naamgever van de katholieke kerk in Emmer-Compasuum.

Het boek *Willehad, een Angelsaksische missionaris in Drenthe* is te bestellen bij Uitgeverij Drenthe en te koop in de boekhandel.



Een verbeelding van een volksvergadering van de Saksen.